

Kansen voor moderne

Reportage

[Sandra Hoekstra en Durkje Hietkamp]

De teelt van voederbieten en het voeren hiervan aan melkvee is niet alledaags. Door de introductie van de Feedbeet ziet Marcel Arts van KWS weer een kans voor dit product in rundveerantsoenen. “Deze moderne voederbiet beschikt over een hoog drogestofgehalte, geeft melkvee snelle energie en heeft een gunstig effect op het eiwitgehalte.”

Voederbieten werden van oudsher veel geteeld. “In 1950 bestond het Nederlandse areaal nog uit 70.000 hectare”, vertelt Marcel Arts van KWS. Nu is het bieteareaal nog slechts 500 hectare groot, vooral door de opkomst van mais, dat ingekuild lang kan worden bewaard. Door de introductie van een nieuwe voederbietenvariant denkt Arts dat dit product weer een kans krijgt in rundveerantsoenen. De veredelde biet is recent door KWS onder de naam Feedbeet op de markt gebracht. De Feedbeet is al geïntroduceerd in Engeland, Denemarken en België en nu is Nederland aan de beurt.

Oude mangel

“De Feedbeet is een soort kruising tussen een oude mangel en een suikerbiet”, vertelt Arts. De voederbiet is een belangrijke energiebron, heeft een hoge eiwitwaarde en is een productief voedergewas: een hectare geeft 23 tot 26 ton drogestof. Verder leveren ze veel VEM per hectare, worden goed verteerd en bevatten makkelijk opneembare suikers. “De analysesresultaten van de Feedbeet tonen een VEM van 1130, een VEVI van 1259 en een DVE van 104 per kg drogestof. De voederbiet heeft niet alleen een hoge voederwaarde, maar is bovendien erg smakelijk. Dat komt de opname ten goede en dus de productie en gezondheid van de veestapel.”

Veel drogestof

Het voornaamste kenmerk van de Feedbeet is het drogestofpercentage van maar liefst 20 procent. “De biet van vroeger bestond uit slechts 14 procent drogestof. Een hoger drogestofpercentage is niet alleen financieel aantrekkelijker, maar zorgt er ook voor dat het product beter kan worden bewaard. De bieten zijn harder, waardoor je ze bovendien makkelijker gehakseld kunt aanbieden.” Het drogestofproductie per hectare is volgens Arts vergelijkbaar of zelfs iets hoger dan die van een middenvroeg snijmaïsgewas. “Door de bieten later te oogsten, in november, groeit het gewas door en neemt het totale drogestofgehalte nog verder toe, waardoor je een nog hogere opbrengst kunt realiseren.”

Kleine porties

De Feedbeet is rond en heeft geen groef, in tegenstelling tot de oorspronkelijke voederbiet. Hierdoor dragen ze minder tarra met zich mee. Een ander voordeel is dat de nieuwe biet zich volledig automatisch laat rooien. “Vroeger kwam er veel handwerk aan te pas, tegenwoordig is de teelt volledig gemechaniseerd”, zegt Arts. Volgens hem is de teelt van de Feedbeet vergelijkbaar met die van suikerbieten. “De Feedbeet staat gedeeltelijk in de grond, net als de suikerbiet”, legt hij uit. Ook de vervoer-

dering is geen knelpunt meer. Het voeren van bieten op melkveebedrijven kan op verschillende manieren. “Omdat de bieten vrij hard zijn, kunnen ze in het rantsoen worden gesneden tot kleine porties, bijvoorbeeld door ze te frezen of te versnipperen over de maiskuil met een voederbietensnipperbak. “Door een deel van de bieten op een hoop te bewaren en een deel in de mais in te kuilen, is het mogelijk om lang met het voeren van bieten door te gaan. De losse bieten kun je tot en met maart voeren. Daarna kun je overschakelen op de combi-kuil.”

Ook voor de invulling van de vergroening in het nieuwe GLB past de Feedbeet bij uitstek, volgens Arts. “Een van de vergroeningsmaatregelen is gewasdiversificatie, waarbij bedrijven met meer dan 30 hectare bouwland minimaal drie gewassen moeten hebben. De voederbiet past goed naast gras en mais en is het meest productieve voedergewas dat we in Nederland kennen. Het zaaien, de gewasverzorging en oogst kan aan de loonwerker of akkerbouwer worden uitbesteed.”

Perfect bij mais

Bieten passen goed in een rantsoen met mais en gras. In rantsoenen met alleen gras is het product minder geschikt. “Een puur grasrantsoen is vaak te eiwitrijk. In graskuil zit vooral onbestendig eiwit, daar passen bieten minder goed bij.” Voederbieten hebben een hoge VEM- en DVE-opbrengst en daarmee een relatief lage kostprijs per voederwaarde-eenheid. De totale kosten per hectare zijn vergelijkbaar met de klassieke voederbieten. De kostprijs uitgedrukt per kVEM-equivalent ligt met 7,80 euro twee euro lager dan van de klassieke voederbiet, bijna twee euro lager dan maiskuil en bijna zes euro lager dan graskuil, zo blijkt uit

e voederbiet

De Feedbeet is wit van kleur en wordt gehakseld aan de koeien aangeboden.

onderzoek. De invloed van bieten op de melkproductie is afhankelijk van wat ze in het rantsoen vervangen. Arts is ervan overtuigd dat het een positief effect heeft op het melkvet- en eiwitgehalte in de melk. "Daarnaast verhoogt het de voeropname, waardoor minder krachtvoer nodig is."

Praktijkervaring

Afgelopen jaar is ongeveer 30 hectare Feedbeet als pilot geteeld. Melkveehouder René Vermeer zaaide afgelopen jaar 2 hectare bieten, waarvan 0,5 hectare Feedbeet. Hij heeft een bedrijf met 175 melkkoeien in Haghorst. Het rantsoen bestaat uit graszaadhooi (1,5 kg), sojaschroot (0,8 kg), voederbieten (8 kg), kuil (3,1 kg), brokmengsel (2,5 kg), mais (31 kg) en Grainpro (3 kg).

"De bieten voer ik vanaf september", vertelt Vermeer. "Ik voer een maisrijk rantsoen. De verhouding mais en gras is 90:10. Door het hoge aandeel snijmais bevat het rantsoen veel bestendig zetmeel, wat door de bieten wordt gecompenseerd. Deze bieten leveren de koe snelle energie. Bovendien zijn ze bijzonder smakelijk. Bieten zijn een mooie aanvulling om het rantsoen kloppend te maken", verklaart de melkveehouder. Hij voert zijn koeien momenteel 8 kg bieten per koe per dag. Een deel koopt hij aan. Voor hem hebben de voederbieten in het rantsoen een grote meerwaarde. "De koeien vinden het lekker en de bieten hebben een gunstig effect op de productieresultaten, vooral op het eiwitgehalte." De gemiddelde productie van de veestapel bedraagt 9400 liter

met 3,55 procent eiwit en 4,15 procent vet. De bieten kunnen tot maart op een hoop buiten worden bewaard. Om langer te kunnen doorvoeren, heeft de melkveehouder ook een deel voederbieten in de maaskuil ingekuuld.

Uitbreiding

Dit jaar hoopt Arts het areaal verder uit te breiden. Ook met het oog op het nieuwe GLB en de vrije melkmarkt waarin de ruwvoerproductie een nog belangrijkere factor wordt, ziet Arts veel kansen voor de nieuwe voederbiet. "Nederland heeft een echt bietenklimaat", zegt hij. "De Feedbeet is een goedkope energieleverancier. Hiermee kan meer uit melk worden gehaald met minder krachtvoer. Een streven van iedere veehouder." ■

De bieten worden uit de hoop gefreest en met het overige voer gemengd tot één TMR.